

S K R I V E L S E

2016-03-01

FI Dnr 14-8233
Ert dnr Fi 2014/2300

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Till finansdepartementet

Lägesrapport om branschöverenskommelse för ökad transparens vid flytträtt för pensionsparande

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) konstaterar att arbete återstår med att införa beräkningsrutiner för så kallade jämförpris. Även det praktiska arbetet med försäkringsbranschens införande av information i så kallade faktablad för situationer då försäkringstagare önskar flytta sitt försäkringskapital, kommer att behöva följas upp längre fram.

Bakgrund och FI:s uppdrag

Den 19 juni 2014 fick FI i tilläggsuppdrag från finansdepartementet att verka för en överenskommelse i livförsäkrings- och pensionsbranschen om en branschstandard för transparens och information i samband med flytt av pensionsförsäkringar. FI fick uppdraget genom ett tillägg till myndighetens regleringsbrev.

Svensk Försäkring (SvF) är ett branschgemensamt organ som har organiserat och drivit arbetet med att försöka åstadkomma en branschöverenskommelse. Arbetet har bedrivits genom en intern referensgrupp bestående av SvF:s medlemmar. SvF har också inrättat en särskild styrgrupp med ett mindre antal medlemmar, där även FI har deltagit.

SvF har genom ett styrelsebeslut den 10 juni 2015 beslutat om införandet av en branschstandard, vilken redovisats i föregående rapport.

Enligt regeringsbeslutet 2014 ska överenskommelsen innehålla principer för

1. hur försäkringsföretagen ska arbeta med att fastställa och uttrycka värdet av det flyttbara pensionskapitalet och
2. hur överskottsmedlen hanteras i företagen *[i samband med flytträtt, styrgruppens anm].*

Det ska tydligt framgå

3. vilka kostnader som behöver betalas och till vem,
4. flyttvärde före och efter flytt, samt
5. påverkan på avgifterna för det kvarvarande kollektivet.

Det är också önskvärt att

6. så kallade Norman-belopp arbetas fram för ökad jämförelse.

Anm: Numreringen gjord av styrgruppen.

Efter att FI redovisat sitt uppdrag i brev den 28 oktober 2014 fick myndigheten därefter i regleringsbrevet för budgetår 2015 (regeringsbeslut 2014-12-19) uppdraget att följa upp att den slutliga branschstandarden såsom avsett, skulle kunna träda i kraft den 1 januari 2016. Uppdraget redovisades den 2 november 2015 och där framgick det att en fråga kvarstod att lösa, nämligen införandet enligt punkt 6 av en försäkringsmässig motsvarighet till Norman-beloppet (*jämförpris*).

I branschöverenskommelsen finns det en formell avgränsning som innebär att kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring har exkluderats. FI har dock noterat att bolag med huvudsaklig verksamhet inom kollektivavtalad försäkring aktivt har medverkat i utvecklingsarbetet. Det saknas därför egentlig orsak till att flyttar inom kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring ska undantas från informationskravet.

Branschens genomförda och kvarstående arbete

FI är nöjd med att branschen självt under SvF:s ledning har kunnat nå fram till den rekommendation som publicerats.

Enligt rekommendationens innehåll ska rutiner sedan den 1 januari 2016 ha införts av bolagen att producera de faktablad som en försäkringstagare ska få del av. Syftet är att försäkringstagaren ska kunna göra ett välgrundat beslut vid erbjudande om flytt av försäkringskapital i fråga om försäkringarnas riskinnehåll, avgiftsuttag samt flyttavgiftens storlek (se bilaga 2 till FI:s missiv 2015-11-02). FI avser att återkomma till regeringen med avrapportering om det fortsatta arbetet och efterlevnaden av rekommendationen före utgången av 2016.

Av det ursprungliga uppdraget kvarstår fortfarande att ta fram ett *jämförpris*. SvF:s styrelse har den 10 juni 2015 beslutat om en specifik ”branschståndpunkt” vad gäller regler för hur ett sådant jämförpris bör beräknas (se bilaga 3 till FI:s missiv 2015-11-02) och SvF har därefter bitt Konsumenternas Försäkringsbyrå (Kfb) att utföra detta arbete. Arbetet har bedrivits och bedrivs fortfarande i projektform där representanter för FI och livförsäkringsbolag medverkar.

Ett allmänt sparande i fonder kan i princip ske med valfri start- och sluttidpunkt och avgiftsuttaget är nästan alltid likformigt för alla sparare under samma sparvillkor och under en given tidsperiod. En skillnad när det gäller sparande i försäkring är att sluttidpunkt regleras i ett försäkringsavtal, vilket blir särskilt tydligt när syftet med sparandet avser framtida inkomster under tid som pensionär. Detta har – delvis som ett resultat av utförda konsumenttester – lett till ambitionen att göra information individualiserad. Bland annat har längden på spartid (uppskovstid) och utbetalningstid i det enskilda fallet stor betydelse för nivån på jämförpriset i beräkningsrutinen.

Arbetet med att ta fram jämförpris i en *flyttsituation* är komplicerat, då det förutsätter en ingående kännedom om till exempel avgiftsuttag och flyttavgifter i de enskilda fallen, vilka kan variera kraftigt. Projektet har därför bedömt att man i stället startar med implementeringen av jämförpris för *nytecknad* försäkring och då specifikt för *kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring*, för vilka Kfb har betydligt lättare att få tillgång till de aktuella avgiftsuttag som gäller för varje berört försäkringsbolag. Tidsplanen är nu fördröjd till slutet av mars med möjlig full lansering under första delen av april 2016.

Därefter återstår fortsatt prioritering av utvecklingsarbetet inom övriga produktområden (privat pensionsförsäkring, individuell tjänstepension och kapitalförsäkring) samt inriktning mot dels nyteckning, dels flytt. Målsättningen är att allt arbete ska vara slutfört till årets slut. FI bedömer att jämförpriset utgör en viktig del i arbetet med att underlätta för försäkringstagarna att göra rationella val i dessa valsituationer. Därför är det väsentligt att utvecklingsarbetet inom alla dessa områden slutförs enligt plan.

Eftersom ett jämförpris i ett bolag ska jämföras med ett jämförpris i ett annat, är det också värdefullt att detta utvecklingsarbete kan fortsätta samordnas i en sådan enhetlig miljö som Kfb utgör. Kfb har tidigare framgångsrikt arbetat med likartade frågor, som till exempel avgiftsjämförelser och kostnadsjämförelser av efterlevandeskydd mellan olika livbolag.

Föredragande i detta ärende har varit aktuarie Göran Ronge samt analytiker Catarina Erséus.

Med vänlig hälsning
FINANSINSPEKTIONEN

Åsa Larson
Områdeschef Försäkring

Göran Ronge
Handläggare